

หนอนตายยาก

Clitorea hanceana Hemsl

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พืชล้มลุกอายุหลายปี ลำต้น ตั้งตรง สูง 20-40 เซนติเมตร แตกกิ่งก้านจำนวนมาก ราก แบบรากกลุ่มอยู่กันเป็นพวง คล้ายนิ้วมือ สีเหลืองอ่อน อวบน้ำ มีรากใต้ดินจำนวนมาก

ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงแบบสลับรูปหัวใจ ปลายใบแหลม โคนใบ รูปหัวใจ ขอบใบเรียบ ผิวใบ เกลี้ยงทั้งด้านบนและล่าง ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ กลีบรวม มี 4 กลีบ สีเหลืองแกมชมพู ผลค่อนข้างแข็งสีน้ำตาลขนาดเล็ก

พบตามป่าดิบแล้ง เมื่อถึงฤดูแล้ง ต้นเหนือดินจะโทรมหมด เหลือแต่รากใต้ดิน เมื่อเข้าสู่ฤดูฝนใหม่ ใบจึงจะงอกออกมาพร้อมทั้งออกดอก รากมีพิษ รับประทานเข้าไปทำให้มีนิ่วมา ถึงตายได้

ประโยชน์/สรรพคุณ

หนอนตายยากได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ตามภูมิปัญญาชาวบ้านมาตั้งแต่อดีต โดยใช้ฆ่าเห็บเหาในสัตว์ประเภทโคและกระบือ บางชนิดใช้ฆ่าหนอน หรือใส่ในไหปลาร้าเพื่อกันหนอนแมลงวันและแมลงศัตรูพืชในการเกษตร

ในการใช้รากหนอนตายยากเป็นยาสมุนไพรนั้น จะใช้ได้เป็นบางสายพันธุ์เท่านั้น และต้องมีขั้นตอนการทำลายพิษ โดยนำรากมาล้างให้สะอาดแล้วนำมาลวกหรือหนึ่งจนกระทั่งไม่เห็นแกนสีขาวที่รากแล้วนำไปตากแห้ง และหั่นให้มีขนาดเล็กก่อนนำไปปรุงเป็นยา หรือนำมาเชื่อมกับน้ำผึ้งก่อนนำไปใช้

เป็นยาแก้ไอและขับเสมหะ เป็นยาขับลม เป็นยาถ่ายพยาธิ รักษาวัณโรค เป็นยาแก้ไอเย็น ไอเรื้อรัง หลอดลมอักเสบ แก้โรคผิวหนัง ฆ่าหิดเหา ฆ่าเชื้อพยาธิภายใน มะเร็งตับ ถ่ายพยาธิตัวจิ๊ด